

Referințe bibliografice

1. Legea cetățeniei Republicii Moldova, nr. 1024-XIV din 6 iunie 2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 98 din 10.08.2000, art. 709.
2. Legea privind regimul juridic al adopției, nr. 99 din 28.05.2010. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 131-134/441 din 30.07.2010.
3. Legea privind protecția datelor cu caracter personal, nr. 133 din 08.07.2011. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 170-175 din 14.10.2011.
4. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la 29 mai 1993 la Haga.
5. Convenția europeană revizuită în materia adopției de copii, adoptată la Strasbourg la 27 noiembrie 2008.
6. Convenția europeană în materia adopției de copii, deschisă spre semnare la 24 aprilie 1967.
7. Filipescu Ion P., Filipescu Andrei I. Tratat de dreptul familiei, ediția a VI-a. București: Editura ALL Beck, 2001.
8. Filipescu Ion P. Tratat de dreptul familiei. București: Editura ALL, 1995.
9. Filipescu Andrei I. Filiația firească și filiația din adopție. București: Editura ALL Beck, 2002.

PARTICULARITĂȚILE CONDIȚIEI DE ÎNTREȚINERE PE VIAȚĂ LA ÎNSTRĂINAREA BUNURILOR PRIN INTERMEDIUL CONTRACTULUI CIVIL

Angela TĂLĂMBUȚĂ,
doctor în drept

SUMMARY

This article contains a complex investigation of the condition of lifetime maintenance under the sale agreement with life interest in the property for the selling party that is of particular interest to elderly citizens, to the sick people, invalids, whose pensions and allowances do not even cover the vital necessities. Following the investigation the author has established that the maintenance condition is a feature of the authority dealing with property transfer for the maintenance of the beneficiary, that has specific characters individualized by law, and which, basically, distinguishes this agreement from other similar agreements, such as family-type maintenance agreement, social support services agreement, etc. Having the possibility of concluding such an agreement, these people are provided with the most important living conditions up to their death. The agreement is of particular importance at this stage, when most of the citizens are working abroad leaving their parents and relatives without proper care and attention. Civil law comes to the help them by regulating the relations connected with the alienation of the property for lifetime maintenance as a possibility and an effective means of sustenance for these people.

Keywords: lifetime maintenance, property transfer, civil contract

REZUMAT

Articolul prezintă rezultatele unei investigații complexe asupra condiției întreținerii pe viață în cadrul contractului civil privind înstrăinarea de bunuri cu condiția de întreținere pe viață ce reprezintă un interes deosebit pentru cetățenii în etate, pentru bolnavi, invalizi, ale căror pensii și indemnizații nu acoperă nici pe departe necesitățile vitale. Aceste persoane, având posibilitatea de a încheia un asemenea contract, sînt asigurate cu cele mai importante condiții de viață pînă la deces. În rezultatul investigației, autorul a stabilit că condiția de întreținere este o particularitate a instituției înstrăinării de bunuri sub întreținerea persoanei beneficiare care dispune de caractere specifice individualizate prin lege și care practic deosebește acest contract de altele similare, cum ar fi contractul familial al pensiei de întreținere, contractul de servicii de asistență socială etc. Deosebit de important este acest contract la etapa actuală, cînd o bună parte dintre cetățeni sînt plecați peste hotare, lăsîndu-i fără îngrijirea și atenția corespunzătoare pe cei apropiați. Legislația civilă vine în ajutorul acestora din urmă prin reglementarea raporturilor legate de înstrăinarea bunurilor cu condiția întreținerii pe viață ca o posibilitate și un mijloc eficient de subzistență pentru aceste persoane.

Cuvinte-cheie: întreținere pe viață, înstrăinare de bunuri, contract civil

Introducere. Scopul studiului efectuat constă în investigația complexă a problemelor ce rezultă din practicarea instituției înstrăinării bunurilor cu condiția întreținerii pe viață, prin prisma analizei regulilor de drept ce guvernează această materie, valorificînd în acest sens cadrul legal și abordările doctrinare în domeniu, precum și în formularea unor soluții și propuneri vizînd perfecționarea legislației ce

reglementează instituția înstrăinării bunurilor cu condiția întreținerii pe viață. Principalele obiective ale articolului sînt: definirea și crearea conceptului condiției întreținerii pe viață în contextul cadrului general în care se pune problema acestora; cercetarea aspectelor de drept comparat în ce privește reglementarea legală a contractului înstrăinării bunurilor cu condiția întreținerii pe viață, efectelor acestor acte juridice

civile; enunțarea regulilor de drept care guvernează instituția înstrăinării bunurilor cu condiția întreținerii pe viață și stabilirea corelației dintre acestea; evidențierea carențelor și lacunelor existente în cadrul legal de reglementare a instituției înstrăinării bunurilor cu condiția întreținerii pe viață și formularea unor propuneri de *lege ferenda* în vederea perfecționării și eficientizării legislației în domeniul vizat.

În prezent devine tot mai actual contractul civil privind înstrăinarea de bunuri cu condiția de întreținere pe viață, ce reprezintă un interes deosebit pentru cetățenii în etate, pentru bolnavi, invalizi, ale căror pensii și indemnizații nu acoperă nici pe departe necesitățile vitale. Aceste persoane, avînd posibilitatea de a încheia un asemenea contract, sînt asigurate cu cele mai importante condiții de viață pînă la deces [4, p. 469]. Deosebit de important este acest contract la etapa actuală, cînd o bună parte dintre cetățeni sînt plecați peste hotare, lăsîndu-i fără îngrijirea și atenția corespunzătoare pe cei apropiați. Legislația civilă vine în ajutorul acestora din urmă prin reglementarea raporturilor legate de înstrăinarea bunurilor cu condiția întreținerii pe viață ca o posibilitate și un mijloc eficient de subzistență pentru aceste persoane.

În cercetare am avut în vedere și dispozițiile actelor normative cu privire la privatizarea proprietății publice, care a dus la apariția unui număr mare de proprietari, la sporirea bunurilor imobile aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice, care le oferă o posibilitate în plus de utilizare a contractului civil privind înstrăinarea de bunuri cu condiția de întreținere pe viață. Acest fapt a condiționat apariția și dinamizarea circuitului civil.

Condiția de întreținere este o particularitate a instituției înstrăinării de bunuri sub întreținerea persoanei beneficiare, care dispune de caractere specifice individualizate prin lege. Vom analiza aceste caractere specifice, pentru a ne convinge că ele într-adevăr se evidențiază.

Lato senso, noțiunea de *întreținere* [6, p. 139] presupune o obligație complexă, care privește, pe de

o parte, mijloacele necesare traiului în care se includ alimente, îmbrăcăminte, locuință, cele necesare îngrijirii sănătății etc., iar pe de altă parte, mijloacele necesare satisfacerii nevoilor spirituale ale creditorului, în care se includ nevoile culturale, artistice, științifice, de informare etc.

Tot în acest sens trebuie să evidențiem întreținerea ce reiese din obligații legale și întreținerea ce reiese din obligații contractuale. Întreținerea ce rezultă din obligații contractuale poate fi clasificată în întreținerea prevăzută în contracte sociale, familiale și civile.

Întreținerea ce reiese din obligații legale este mai mult specifică legislației familiale și celei sociale. Astfel, obligația legală de întreținere este îndatorirea impusă de lege unei sau mai multor persoane de a acorda altei persoane mijloacele necesare traiului, inclusiv satisfacerea nevoilor spirituale, precum și – în cazul obligației de întreținere a părinților față de copiii lor minori – mijloace pentru educarea, învățătura și pregătirea lor profesională.

Obligația de întreținere poartă un caracter personal, deoarece este inseparabil legată de persoana obligată să o presteze și de cea îndreptățită să o primească, un caracter îndelungat și, de regulă, succesiv. Acesta se manifestă prin faptul că din momentul nașterii obligației de întreținere și pînă la încetarea ei se scurge un timp îndelungat (copilul poate primi întreținerea din momentul nașterii și pînă la vârsta de 18 ani).

Caracterul succesiv este prezent aproape întotdeauna, dar aceasta nu exclude faptul că obligația poate fi executată prin transmiterea unui bun sau plata unei sume unice.

Obligația de întreținere ia naștere în baza faptelor juridice, expres prevăzute de legislația în vigoare:

- existența între subiecte a relațiilor de familie;
- existența condițiilor necesare pentru întreținere stabilite de contract sau de lege (spre exemplu, minoritatea celui îndreptățit să primească sau incapacitatea de muncă, starea de nevoie ș.a.);
- acordul părților sau hotărîrea instanței judecătorești privind plata pensiei de întreținere.

Existența relațiilor de familie presupune că între persoanele-subiecte ale raportului de întreținere există legătura de rudenie, de afinitate sau ele sînt în căsătorie [1, p. 16].

Întreținerea ce reiese din obligații contractuale este mai mult specifică legislației familiale, celei sociale, dar și civile.

În sens civil îngust, întreținerea ce rezultă din relațiile contractului de înstrăinare a bunurilor cu condiția de întreținere pe viață presupune o obligație sau mai multe a întreprinzătorului dobînditor, prevăzute într-un contract concret al înstrăinării de bunuri cu condiția întreținerii pe viață.

Doar plecînd de la o corelație dialectică și firească între contractul de înstrăinare specific și cerințele noțiunii de gen al întreținerii, instanțele judecătorești vor putea aprecia mai corect, de la caz la caz, dacă obligațiile de întreținere au fost executate în condițiile legii și în conformitate cu intenția reală a părților. Asigurarea acestei rigori presupune totodată și adoptarea unei strategii adecvate a obiectului probațiunii. În acest sens, instanța de judecată, prin rolul său activ, în temeiul dispozițiilor Codului de procedură civilă a Republicii Moldova, va trebui să pretindă reclamantului, în calitate de creditor al obligației, să dovedească prin orice mijloc de probă nu numai că nu a primit în mod generic întreținerea, ci și sursele și mijloacele de subzistență care au fost utilizate de întreținerea sau pentru perioada în litigiu, iar pîrîtul, în calitate de debitor al obligației, să nu-i pretindă numai dovedirea abstractă a faptului că a acordat întreținere, ci și dovada împrejurărilor și formelor concrete de realizare efectivă a obligațiilor sale.

Totodată, instanța, în virtutea aceluiași rol activ, va administra în contradictoriu dovezi care să ateste nivelul obișnuit de trai al creditorului obligației de întreținere pînă la data încheierii contractului.

Traiu pe care îl duce creditorul pînă la data încheierii contractului de întreținere poate avea valoarea unui criteriu obiectiv de apreciere pentru instanțele de judecată, deoarece este rațional ca, în principiu, ni-

meni nu încheie un contract cu titlu oneros pentru a-și face situația mai grea. Accentuăm asupra importanței identificării prin probe concludente a acestui criteriu, deoarece prin intermediul lui instanța va putea aprecia conduita debitorului la îndeplinirea obligațiilor sale, comparând în manieră principală nivelul obișnuit de trai al creditorului – adică din perioada existenței raporturilor contractuale între părți – în așa fel încât să se poată aprecia conținutul obligației de întreținere și dacă există, prin modul cum s-a executat obligația, un decalaj semnificativ, relevant, care să conducă la imposibilitatea menținerii contractului, impunând sancțiunea rezoluțiunii lui.

Întreținerea în contextul contractului analizat este în primul rând un serviciu care trebuie să întrunească calitățile legale ale acestuia. În conformitate cu articolul 970 CCRM, prin contract de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită. Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură [2, art. 970]. Este important ca la întocmirea contractului privind înstrăinarea de bunuri cu condiția de întreținere pe viață să se evidențieze aparte înseși serviciile care vor fi necesare, precum și valoarea serviciilor acordate, deoarece, reieșind din specificul relațiilor din RM, precum și din mentalitatea cetățenilor, serviciile deseori nu se evaluează.

De serviciile contractuale de întreținere este necesar să deosebim serviciile sociale care sînt de origine legală. Astfel, conform art. 10 din Legea asistenței sociale a RM din 25.12.2003, în categoria serviciilor sociale sînt incluse și cele acordate în cadrul centrelor de zi [10]. Analizînd Legea RM privind protecția copilului aflat în dificultate, sînt evidențiate în calitate de servicii sociale de zi: centrele de îngrijire de zi; centrele de zi pentru copiii cu dezabilități și centrele de consiliere și sprijin pentru părinți. Tot acest proiect de lege prevede că autoritățile publice locale, organizațiile necomerciale acreditate pot crea și alte tipuri de

cămine și centre de zi destinate protecției copilului aflat în dificultate, precum și centre mixte [5, p. 46].

Legislația altor state prevede o gamă și mai largă de astfel de servicii legale. De exemplu, Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciilor de zi, aprobat de Guvernul României la 02.09.2004, prevede că serviciile de zi au rolul de a asigura menținerea, refacerea și dezvoltarea capacităților copilului și ale părinților săi pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa. Din categoria acestora fac parte: centrele de zi, centrele de consiliere și sprijin pentru părinți, centrele de asistență și sprijin pentru readaptarea copilului cu probleme psihosociale, serviciile de monitorizare, asistență și sprijin al femeii gravide predispuse să-și abandoneze copilul [8].

În articolul „Serviciile de asistență socială – competență proprie sau delegată a autorităților administrației publice locale de nivelul I”, autoarea D. Grozavu menționează că există o lipsă de corelare cu legislația din domeniul administrației publice locale (APL), cu principiile autonomiei locale și descentralizării. La acest capitol, autoarea menționează că, în textul Legii privind asistența socială, APL de nivelul I le sînt atribuite anumite competențe, care sînt improprii și excesive. Autoritățile locale nu au posibilitatea funcțională, financiară de a-și îndeplini atribuțiile lor primare și esențiale, avînd în vedere și faptul că resursele ce țin de finanțe și personal sînt concentrate în mare spre îndeplinirea atribuțiilor în domeniul asistenței sociale, și nu la cele vitale pentru populație: asigurare cu apă și canalizare, drumuri, iluminare stradală etc. În ceea ce ține de atribuțiile APL de nivelul I în domeniul asistenței sociale, Legea privind administrația publică locală prevede la art. 14 lit. y): „consiliul local contribuie la realizarea măsurilor de protecție și asistență socială, asigură protecția drepturilor copilului; decide punerea la evidență a persoanelor socialmente vulnerabile care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative; înființează și asigură funcționarea unor instituții

de binefacere de interes local”. Art. 29 lit. j) din Legea privind administrația publică locală prevede că „primarul conduce, coordonează și controlează activitatea serviciilor publice locale, asigură funcționarea serviciului stare civilă, a autorității tutelare, contribuie la realizarea măsurilor de asistență socială și ajutor social” [12].

În același timp, menționează autoarea, art. 8 alin. 4) din Legea finanțelor publice locale prevede că „de la bugetele satelor, orașelor sînt finanțate: acordarea de asistență socială populației, inclusiv protecția tinerei familii și familiilor cu mulți copii, a mamei și a drepturilor copilului, a persoanelor în etate și a solitarilor, în partea ce nu intră în competența altor autorități” [11]. Astfel, nu este clar care este cuantumul bugetului de la sate, orașe alocat pentru serviciile de asistență socială; totodată, nu este clar definiția limita competențelor APL de nivelul I în acest domeniu. Dacă este o competență proprie, atunci această depășește cadrul legal al sistemului administrației publice locale, iar dacă este o competență delegată, atunci se cuvine a fi preconizate și alocate mijloace financiare pentru a crea posibilități de exercitare a acestor competențe. În acest sens, Legea cu privire la administrația publică locală prevede expres în art. 10 că „autoritățile administrației publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităților locale de nivelul corespunzător și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare”. În același timp, art. 8 alin. 4 pct. 4) din Legea finanțelor publice locale prevede că „de la bugetele raionale sînt finanțate cheltuielile ce țin de acordarea de asistență socială și întreținerea instituțiilor din domeniul asistenței sociale”.

Articolul 4 al Legii privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006, stipulează care sînt domeniile proprii de activitate ale autorităților publice locale, însă printre acestea nu se numără aco-

perirea cheltuielilor de întreținere a serviciului de asistență socială, de plată a salariilor pentru asistentul și lucrătorul social.

Astfel, Legea asistenței sociale, repetă practica deja stabilită a atribuirii APL de ambele nivele a competențelor excesive și din nou nu se face diferența dintre competențe proprii și competențe delegate. Asistența socială de facto este un serviciu delegat al statului, respectiv atribuțiile APL în acest domeniu trebuie să fie corelate cu acest specific și stabilite clar și concret. Astfel se va evita survenirea consecințelor de ineficacitate sau chiar caducitate a atribuțiilor stabilite pentru APL în acest domeniu [7]. La cele menționate de autoare am putea adăuga că aici ar fi necesară și o corelare cu legislația civilă, care ar crea mai multe posibilități atât pentru autoritățile publice locale, cât și pentru cei care duc necesitatea de întreținere.

Un alt moment important de care trebuie să ținem cont sînt termenele care diferă. Termenul contractului privind înstrăinarea de bunuri cu condiția de întreținere pe viață este unul nedeterminat, iar cel al contractului de prestări servicii variază. Astfel, art. 971 CCRM prevede că plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor, iar dacă plata pentru servicii se calculează pe anumite perioade, sumele vor fi acordate după încheierea fiecărei perioade în parte. Așadar, părțile trebuie să precizeze și valoarea pe întreaga perioadă.

Dacă din conținutul CCRM întreținerea nu este limitată în timp, adică este nedeterminată, în art. 2254 Cod civil al României întreținerea este determinată de timp. Astfel, punctul (1) prevede că prin contractul de întreținere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părți sau al unui anumit terț prestațiile necesare întreținerii și îngrijirii pentru o anumită durată. Punctul (2) prevede că dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreținerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întreținerea se datorează pentru toată durata vieții creditorului întreținerii [14].

CCRM nu prevede reglementări exprese cu privire la natura și întin-

derea întreținerii. În CC al României găsim reglementări exprese. Astfel, aici ea este reglementată ca o obligație a întreținătorului. Deci, vom ține cont de cerințele comune de executare a obligației de întreținere.

CCRM nu prevede reglementări nici în privința întinderii obligației de întreținere. În schimb, art. 2257 al noului Cod civil român (NCCR) stabilește întinderea obligației de întreținere în conformitate cu care:

(1) Debitorul întreținerii datorează creditorului prestații stabilite în mod echitabil, ținîndu-se seama de valoarea capitalului și de condiția socială anterioară a creditorului.

(2) Debitorul este obligat în special să asigure creditorului hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, menaj, precum și foloșința unei locuințe corespunzătoare. Întreținerea cuprinde, de asemenea, îngrijirile și cheltuielile necesare în caz de boală.

Punctul (3) al art. 2257 al Codului civil român prevede că întreținerea poate avea un caracter viager. În cazul în care întreținerea are caracter viager sau atunci cînd creditorul decedează în cursul duratei contractului, debitorul are obligația să îl înmormînteze. Legiuitorul din Republica Moldova, deși reglementează contractual ca numit, totuși admite și caracterul viager al acestuia.

Ațit art. 843 al CCRM care prevede riscul pieririi bunului [2], cît și p. (4) al art. 2257 NCCR reglementează identic că întreținerea continuă a fi datorată în aceeași măsură chiar dacă, în cursul executării contractului, bunul care a constituit capitalul beneficiarului întreținerii a pierit total sau parțial ori și-a diminuat valoarea, dintr-o cauză pentru care creditorul întreținerii nu este ținut să răspundă [15].

Întreținerea stipulată prin contractul civil de întreținere are un caracter *personal*, pentru că este strict legată de persoana în cauză, ea neputînd fi transferată altei persoane [13, p. 200]. Încheierea contractului implică necesarmente o încredere a întreprinutului în persoana întreținătorului, acesta urmînd să-i acorde întreținere zi de zi, prestație care nu este dinainte determinată. La fel, nici întreținătorului nu-i este indiferent față de cine își asumă obligația

de îngrijire care implică acțiuni personale. Se susține că, deși obligația de întreținere are un caracter personal și netransmisibil, nu este exclusă posibilitatea de a fi executată prin mandatar, sau, din motive de forță majoră, să o execute, temporar, o altă persoană în numele celei obligate. Persoana care a prestat întreținerea poate pretinde despăgubiri fie în virtutea contractului de mandat, fie a gestiunii de afaceri [9, p. 54]. Susținem opinia expusă de autorii Iu. Mihalache și O. Chelaru, adăugînd că, în caz de imposibilitate temporară (boală, deplasare de serviciu, situații de forță majoră etc.), exercitarea actului de întreținere poate deveni o necesitate imperativă, raporturilor stabilite aplicîndu-li-se corespunzător dispozițiile art. 1378-1388 CCRM [3, p. 38]. Noi ne raliem la această opinie.

Susținem opinia d-ului A. Chibac, care menționează că întreținerea pe viață este un drept pur individual și inalienabil. Din aceste considerente, legislatorul în alin. 3 stipulează că creanța de întreținere nu poate fi transmisă unei alte persoane și nici urmărită de creditori [4, p. 470]. Ea poate fi realizată doar nemijlocit față de persoana beneficiară a întreținerii și nu poate fi transmisă prin succesiune, donată, împrumutată sau înstrăinată pe alte căi. Putem adăuga că este un drept perpetuu, deoarece durează pe tot parcursul vieții și, în conformitate cu CCRM, nu poate fi determinat.

Concluzii

✓ Considerăm că condiția de întreținere are un sens mult mai larg, de aceea am evidențiat particularitățile acesteia în contextul instituției întreținerii ce reiese din conținutul contractului civil de înstrăinare de bunuri cu condiția întreținerii pe viață.

✓ Condiția de întreținere este o particularitate a instituției înstrăinării de bunuri sub întreținerea persoanelor beneficiare, care dispune de caractere specifice individualizate prin lege. Analiza acestor caractere specifice ne-a convins că ele într-adevăr se evidențiază.

✓ Noțiunea de *întreținere* în contextul articolului abordat presupune o obligație complex reieșită dintr-un

contract civil, care privește, pe de o parte, mijloacele necesare traiului, în care se includ alimente, îmbrăcăminte, locuință, cele necesare îngrijirii sănătății etc., ia pe de altă parte, mijloacele necesare satisfacerii nevoilor spirituale ale beneficiarului, în care se includ nevoile culturale, artistice, științifice, de informare etc. În acest context, înstrăinarea trebuie să fie însoțită de un contract încheiat legal, în conformitate cu cerințele prevăzute de Codul civil al Republicii Moldova.

Referințe bibliografice

1. Cebotari V. Prevederi legale privind obligația de întreținere. În: Revista națională de drept, nr. 2/16, 2003.

2. Codul civil al Republicii Moldova, nr. 1107-XV din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 82-86 din 22 iunie 2002.

3. Chelaru O., Mihalache Iu. Analiza juridică a contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață. În: Revista națională de drept, 2007, nr. 5, p. 38-43.

4. Chibac Gh. Contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață. Cartea III, art. 839-846. În: Comentariul Codului civil al Republicii Moldova, vol. II, ediția a II-a. Chișinău: ARC, 2006, p. 469-473.

5. Chisari A. Reglementări juridice privind serviciile sociale de zi destinate copilului sau familiei cu copii aflați în situație de risc social. În: Legea și viața, 2006, nr. 2, p. 46-50.

6. Macovei D. Drept civil. Contracte (Vol. I). Iași: Editura „Cantes”, 1999, p. 139.

7. Grozavu D. Serviciile de asistență socială – competență proprie sau delegată a autorităților administrației publice locale de nivelul I. www.caim.md/index.php.

8. Hotărârea Guvernului României pentru aprobarea Regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum și a celor de protecție specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi, nr. 1438/2004 din 02.09.2004. În: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 24.09.2004.

9. Urs I., Angheni S. Drept civil. Contracte civile. Vol. III. București: Editura Universității „Titu Maiorescu”, 1998, p. 428.

10. Legea asistenței sociale a Republicii Moldova, nr. 547-XV din 25.12.2003. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 42-44 din 12.03.2004.

11. Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003. În: Monitorul Oficial nr. 29-31/91 din 02.03.2007.

12. Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006. În: Monitorul Oficial nr. 32-35/116 din 09.03.2007.

13. Nițoiu R. Drept civil. Contracte speciale. București: Ed. Șansa, 2006, p. 248.

14. <http://legeaz.net/noul-cod-civil/art-2254-notiune-contractul-de-intretinere>.

15. <http://legeaz.net/noul-cod-civil/art-2257-intinderea-obligatiei-de-intretinere-contractul-de-intretinere>

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ АЗАРТНЫХ ИГР В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА И В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ

Б. СОСНА,

доктор права, и.о. профессора Европейского университета Молдовы, ведущий научный сотрудник ИЮП АНМ

Ю. ЗДОРОВ,

магистр права, докторант Европейского университета Молдовы

SUMMARY

The authors attempted to analyze the legislation of the Republic of Moldova on gambling compared with the laws of foreign countries and to make proposals to improve the legislation of the Republic of Moldova.

Tags: budget, gambling, lottery, casino; slot machines; bookmaking; bingo; telecommunications gamble.

Авторы предприняли попытку проанализировать законодательство Республики Молдова об азартных играх в сравнении с законодательством зарубежных стран и внести предложения по совершенствованию законодательства Республики Молдова.

Ключевые слова: бюджет, азартная игра, лотерея; казино; игровые автоматы; букмекерство; бинго; телекоммуникационная азартная игра.

Актуальность темы обусловлена двойственной природой азартных игр. Азартные игры пополняют государственный бюджет и способствуют развитию других секторов экономики – туризма, профессионального спорта и др. С другой стороны, азартные игры оказывают негативное влияние на нравственность граждан, особенно молодых, порождая зависимость от азартных игр.

Запрет азартных игр в отдельной стране неизбежно приведет к появлению нелегальных игорных заведений, а также перемещение игроков в соседние страны, где азартные игры легализованы. Для защиты молодежи и др. лиц от рисков, связанных с возникновением зависимости от азартных игр, необходимо ужесточить требования к организаторам азартных игр и усилить контроль за их деятельностью.

Законодательство Республики Молдова, регулирующее азартные игры, в значительной мере устарело и не соответствует законодательству отдельных стран, входящих в Европейский Союз, которое ограничивает негативное

воздействие азартных игр на лиц, подверженных риску возникновения зависимости от азартных игр. Законодательство, регулирующее азартные игры в странах Европейского Союза, имеет целью защиту несовершеннолетних и других уязвимых лиц от вреда, причиненного игорной зависимостью, недопущение преступности, обеспечение честности и открытости игорного бизнеса.

В то же время нежелательно и чрезмерное ограничение игорного бизнеса, т.к. оно ведёт к образованию теневого рынка, что способствует повышению уровня коррупции и утечке денежных средств из страны.

Азартные игры – это неизбежное зло, однако запрет азартных игр может повлечь только негативные последствия.

Законодательством стран ЕС регулируются следующие виды азартных игр:

1. лотерея;
2. казино;
3. игровые автоматы;
4. букмекерство;
5. бинго;
6. телекоммуникационная азартная игра [1].